

Міністерство культури та стратегічних комунікацій
Фаховий коледж Косівського державного інституту декоративного мистецтва

Балагурак Христина Тадеївна

АРХІТЕКТУРНІ ЗАРИСОВКИ ТА ЕТЮДИ З НАТУРИ

Методичні вказівки

Косів – 2025 р.

ВСТУП

Робота на пленері є необхідною складовою в формуванні художника. Знання та навички з рисунку та живопису здобуті в аудиторії студенти обов'язково повинні доповнити навичками малювання на природі. Гармонійне поєднання кольорів, пластика форм рослин, краса пейзажних мотивів, архітектурні замальовки є невичерпним джерелом творчості для художника декоративно-прикладного мистецтва. Окрім головних навчальних цілей літня практика сприяє вихованню бережного відношення до всього живого, до оточуючого середовища та вчить студентів бачити красу в різноманітті природних форм. Виховує любов до рідного краю. Тим самим сприяє естетичному та моральному вихованню майбутніх художників.

Працюючи над програмовими завданнями літньої навчальної практики пленер, студенти закріплюють знання набуті на заняттях з рисунку та живопису, основ композиції. Працюючи над архітектурними зарисовками та етюдами застосовують знання з перспективи: мусять бути вірно виконані перспективні скорочення, безпомилково розташовані елементи пейзажу по відношенню до лінії горизонту. Живопис та рисунок краєвиду дозволяє студентам краще збагнути повітряну перспективу. Така робота сприяє закріпленню знань та кращому розумінню законів перспективи, що є необхідним для кожного художника.

З часів класичної Греції до постмодернізму небагато творів мистецтва відображали так епоху, як архітектура. В кожній країні народжуються свої архітектурні стилі. Практичні завдання «Архітектурні зарисовки та етюди з натури» дозволяють студентам по-новому глянути на архітектуру, що нас оточує і перенести свої спостереження на папір.

Архітектурні пейзажні зарисовки та етюди є специфічним жанром образотворчого мистецтва в якому працюють як архітектори так і художники. Художники Мауріц Корнеліс Ешер, Клод Моне, Каміль Піссаро, Вінсент Ван Гог, Олекса Новаківський та багато інших використовували в своїй творчості архітектурні мотиви. Чорно - білі архітектурні зарисовки є образотворчими записами, що фіксують враження від архітектури.

Зарисовки є важливими в підготовці кожного художника, тому що виробляють уміння бачити і відображати побачене. Архітектурні зарисовки з натури виконуються в лінійній, штриховій тональній і кольоровій графіці з використанням найрізноманітніших інструментів та матеріалів. Для жанру архітектурної зарисовки характерно таке цілеспрямоване виявлення якостей архітектурного образу:

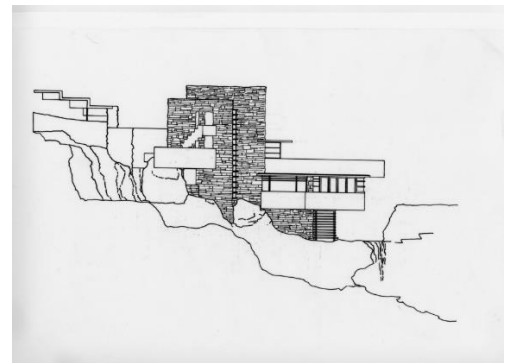
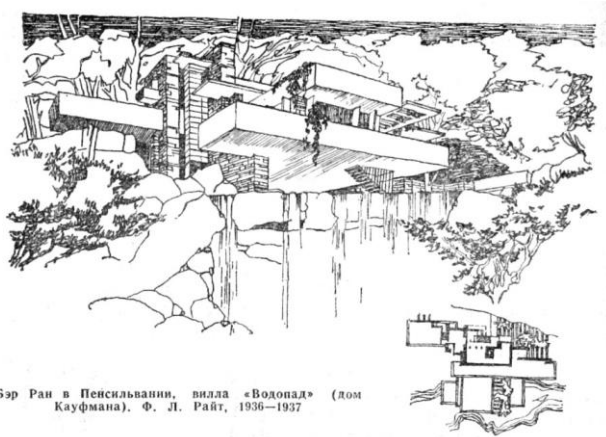
- зображення екстер'єру, інтер'єру, архітектурної форми чи її деталей

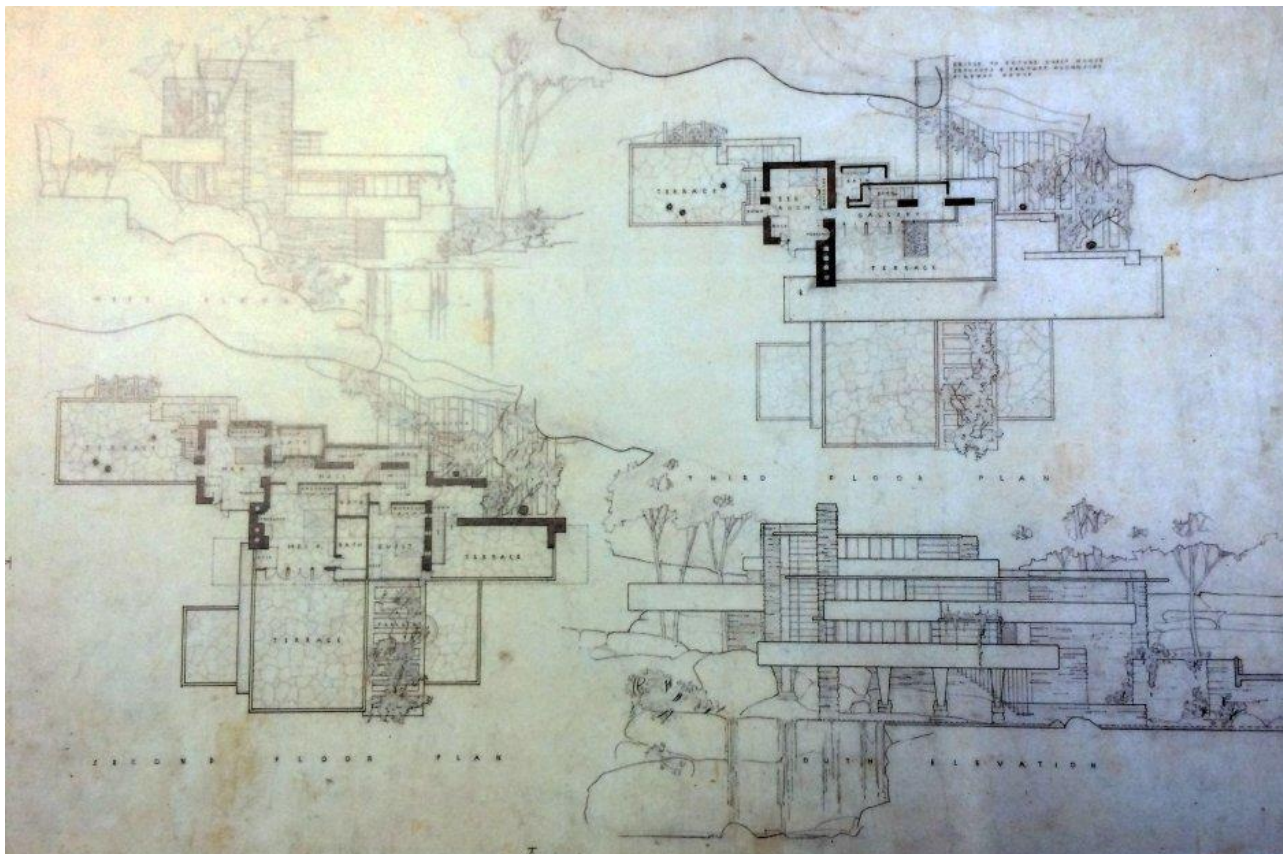
- зображення архітектури в оточуючому ландшафті, тобто архітектурний пейзаж чи панорама.

Різниця між цими різновидами архітектурного рисунку полягає лише в характері композиції для виявлення пластики архітектурного образу чи для просторової взаємодії архітектури з середовищем. Для архітектурних зарисовок характерна чітка побудова об'єктів, відображення рельєфу землі, оточуючого середовища. Всі ці якості відображені в натурних зарисовках та ескізах до проектів архітекторів Карла Фрідріха Шинкеля, Ле Корбюзьє, Френка Ллойда Райта, Оскара Німейєра та інших.

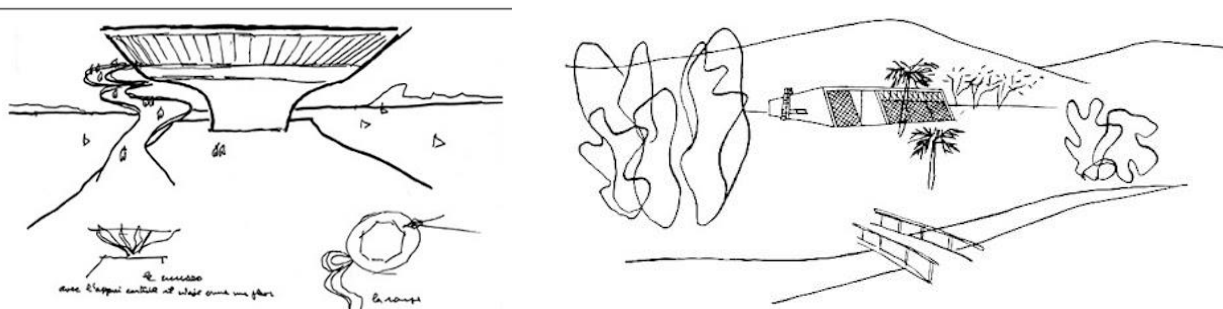

Рисунки Ле Корбюзьє

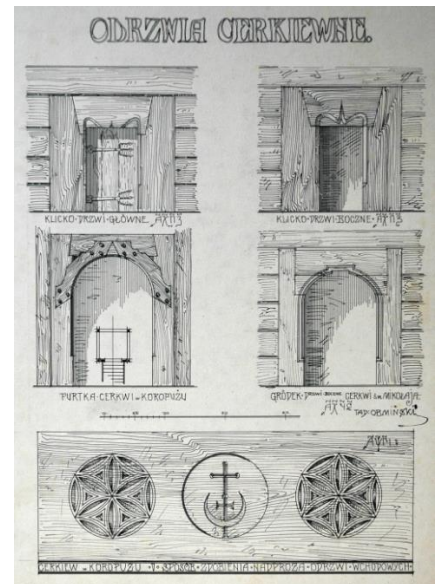
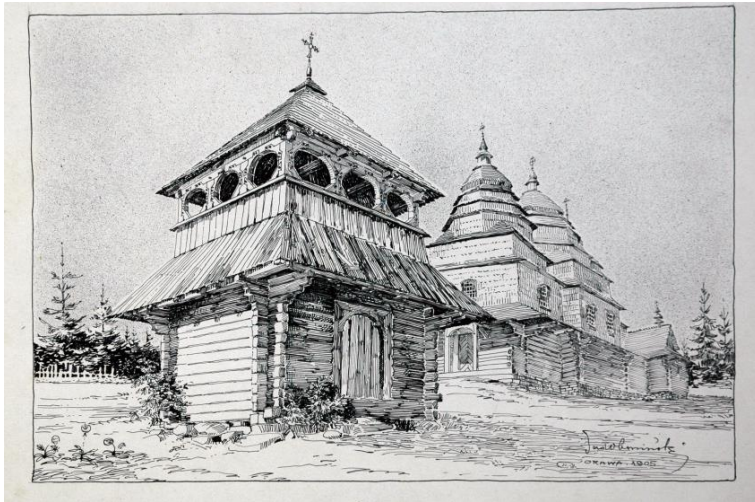
Начерки та проект Будинку над водопадом, Френк Ллойд Райт

Рисунки Оскара Нимейера

Архітектурні зарисовки Оскара Німейєра дуже лаконічні, близькі до знака - ієрогліфа, відображають образ і тектонічну структуру архітектурного пам'ятника. Зовнішня простота таких зарисовок оманлива. Тому що для виконання подібних робіт необхідно велике уміння, мобілізація уваги, вміння відобразити головне і відобразити в декількох лініях архітектурну ідею.

Тадеуш/Гадей Обмінський – надзвичайно важлива постать в історії архітектури Львова першої третини ХХ ст. Пройшов шлях від асистента на кафедрі будівельних конструкцій до професора і врешті ректора Львівської Політехніки в 1916-1917 роках. Особливе зацікавлення Т. Обмінського – дерев'яна архітектура Карпат. У 1902-1914 роках подорожуючи Галичиною збирає інформацію про народне зодчество, робить зарисовки

В зарисовках Т. Обмінського прийоми графічного зображення дозволяють ясно бачити в рисунку пластику будівель, ретельно замальовані архітектурні деталі будівель Галичини.

Робота над завданням «Архітектурні зарисовки та етюди з натури»

Мета завдання: навчити студентів грамотної компоновки пейзажу, виявляти основне і другорядне, просторові плани та композиційний центр в архітектурному пейзажі. Застосовувати та поглиблювати знання з рисунку, живопису та перспективи.

Техніка виконання архітектурних зарисовок.

Більша частина зарисовок, що виконується в наші дні зроблені з використанням лінера, гелевої ручки, м'яких олівців, фломастерів. Ці інструменти прості в користуванні. Проте якість рисунку залежить не тільки від вибраного матеріалу але і від практики з використаними інструментами.

Техніка архітектурних зарисовок займає важливе місце в навчальному рисунку. Особливої уваги заслуговує не тільки розвиток виконавської манери, але і вміння узагальнювати, відображати головне.

Обухова Анна, папір, гелева ручка

Глибина думки і якість виконання досягається тривалою практикою.

Перші проби зарисовок необхідно виконувати м'яким графітним олівцем, що дає змогу виправляти рисунок. Досвід набутий в роботі з олівцем переходить в уміння спостерігати, виявляти головне. Здобуті навички дозволяють переходити до роботи лінером, ручкою, фломастером. Неможливість виправляти рисунок загострює увагу, дисциплінує.

Дане завдання спрямоване на творче зростання студента, на розвиток особистого творчого почерку. Програма не обмежує у виборі матеріалів та технік виконання даного завдання. Роботи можна виконувати як графічно так і живописній техніці. Виконання може бути академічним або узагальнено-площинним, творчим. Студенти можуть застосовувати всі набуті знання на заняттях протягом попередніх років навчання.

Композиція на форматі

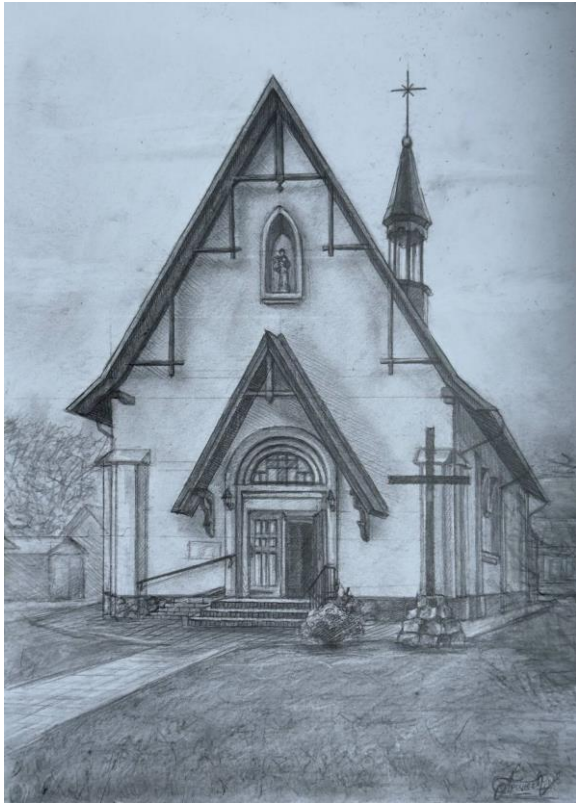
Перед початком роботи над рисунком потрібно подумати, і уявити, що хотів виразити архітектор. Проникнути ідеєю твору. Вивчити оточуюче середовище, і вирішити чи ввести його в рисунок, чи ні.

Композицію формату можна організувати за правилом третин. Кожну сторону формату ділять на три рівні частини і акцент композиції розташовують на одному з пересічень. Бажано також головний елемент, до якого ви хочете привернути увагу глядача зробити більш контрастним. Не завжди добре працює правило третин, але допомагає зрозуміти, що головний елемент краще розташовувати не по центру формату. Лише тільки у випадку симетричної композиції, чітко по центру формату може знаходитись акцент рисунка. Підсилюють композицію прямі або плавно вигнуті доріжки, що ведуть до архітектурного об'єкту.

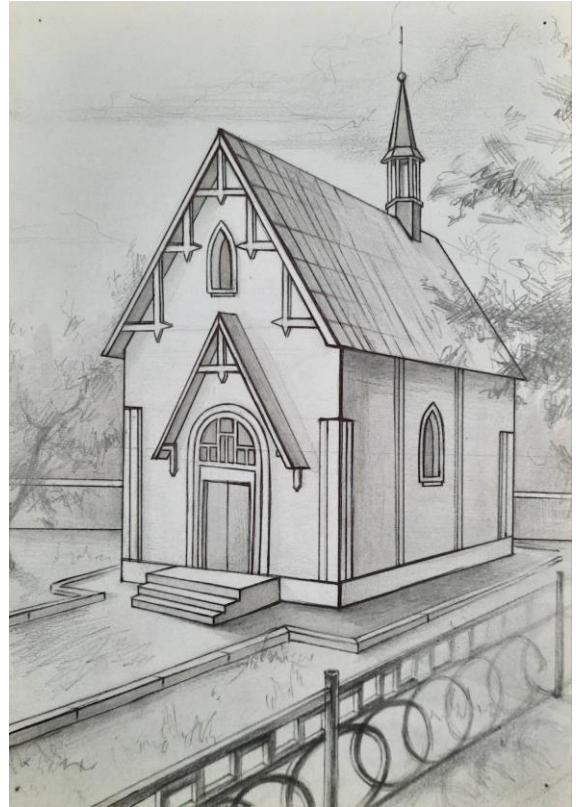
Знайти оптимальну композицію допомагають бігли начерки, позбавлені деталізації. Такі начерки не потребують багато часу, але можуть зекономити багато часу в подальшій роботі.

Бігли начерки не варто робити великого розміру, достатньо величини не більшої 5×7 сантиметрів. Уточнивши композицію на маленькому начерку, можна розпочинати роботу на заданому форматі. Замальовуючи один і той же об'єкт, студенти однієї групи можуть отримати різні композиції.

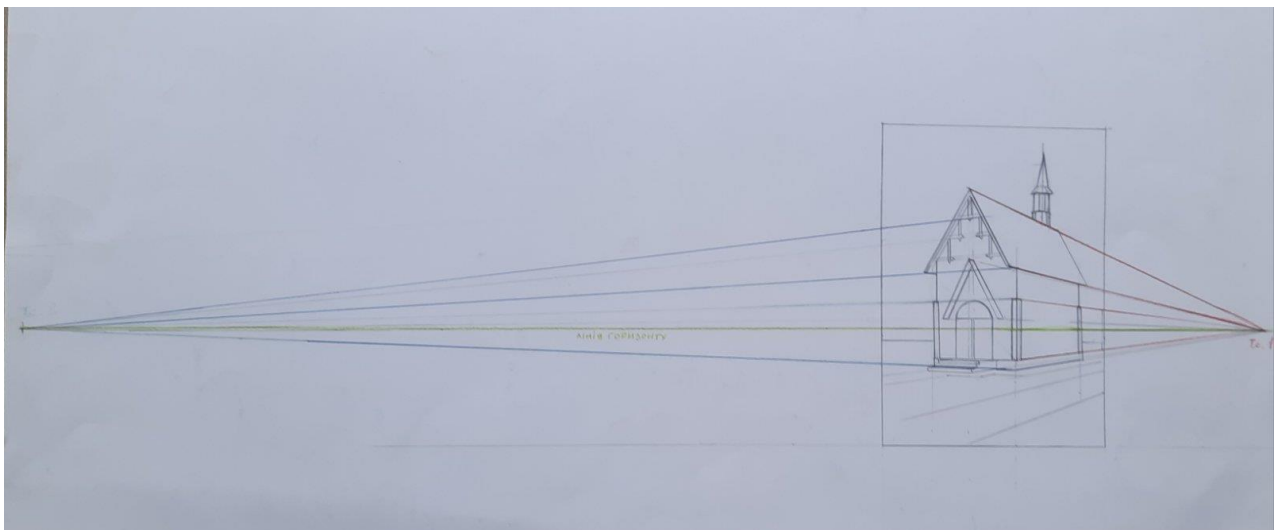

Процюк Тарас

Ничипорук Артем

Під час побудови споруди в жодному випадку не можна нехтувати законами перспективи.

Лінія горизонту проходить на рівні очей глядача. Всі паралельні між собою лінії ідуть в одну точку сходу. Точки сходу, зазвичай, не потрапляють на формат. Потрібно уявити де вони сходяться, і постаратись відобразити це в рисунку.

Важливо вибрати точку зору. Якщо хочете передати цікаві деталі споруди тобі можна споруду зобразити фронтально. Але частіше краща робота виходить, коли зображують дві сторони будинку, вулицю, ліхтарі, дерева перед спорудою і за нею, що ще більше підсилює перспективні скорочення.

Дутка М., графітний олівець (фронтальне зображення фасаду)

Поліщук М., тонований папір, сангіна, пастель (вид збоку)

Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини зображено з різних точок зору з використанням різних технік виконання

Важливим є і розташування лінії горизонту. Можна на одну і ту ж споруду подивитись з землі, а можна з висоти 4-ого поверху, вийде абсолютно інше зображення. Під час практики інколи бувають такі погодні умови за яких неможливо працювати на природі, тоді малюємо вид з вікна аудиторії.

Гладун Дар'я, лінер

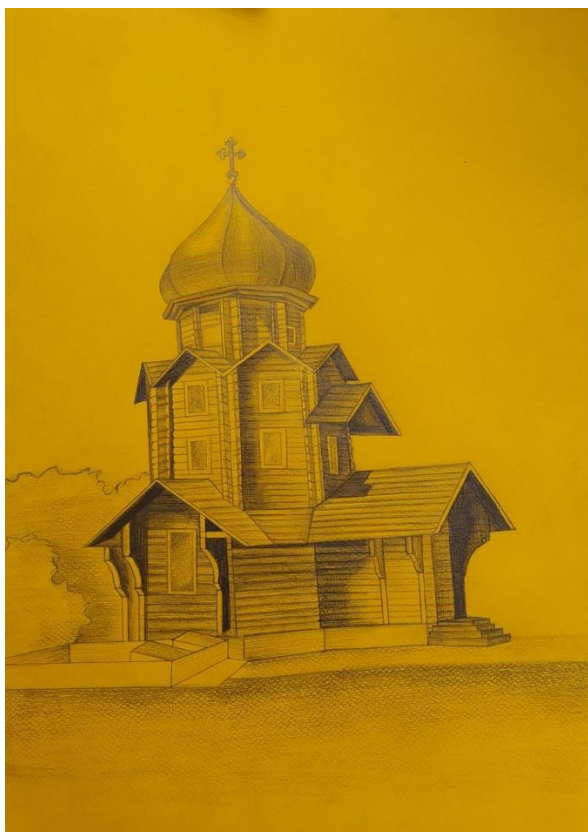
Дутка Максим, лінер

Романюк Оксана, акварель, фломастер.

Необхідно враховувати і освітлення. В середині дня, коли сонце високо над горизонтом, тіні дуже короткі. Рисунок може вийти плоским. Кращим часом є ранок і вечір, коли тіні чітко визначені і мають більший контраст зі світлом. Важливим також є передача повітряної перспективи, як у рисунку так і в живописі. По мірі того як об'єкт приближається до глядача зростає степінь проробки форми, прорисовка деталей, в рисунку появляється фактура матеріалів. Кольори переднього плану більш насичені, контрасти яскравіші. Тіні на задніх планах світліші а світла темніші, кольори приглушені.

Прощук Тетяна, тонований папір, ручка.

Боднарук Анна, акварель.

Використані джерела:

1. <https://spadshchyna.lviv.ua/fenomen-t-obminskogo-150-r-vid-dnya-narodzhennya-arhitektoara-the-phenomenon-of-t-obminsky-150-years-since-the-architects-birthday/>
2. Полное руководство по рисованию. Переклад з англійської: The Artist's Complete Guide. Barron Educational Series Inc., USA 2005. Харків 2008.- 255с.
3. Сенин В.П., Коваль О.В. Школа рисунка олівцем. Натюрморт, пейзаж, портрет. Харків 2007.-110с.
4. <https://idei.club/raznoe/13991-dom-nad-vodopadom-interer.html>
5. <https://flomaster.top/31275-nabroski-le-korbjuze.html>